

WZORCOWY PLAN KONT

z komentarzem do ustawy o rachunkowości
i Międzynarodowych Standardów Rachunkowości

redakcja naukowa Gertruda Krystyna Świdarska

Szczepan Borowski, Michał Kariozen, Mariusz Karwowski
Agnieszka Pojedynek, Gertruda Krystyna Świdarska, Radosław Świdarski

RAPORTOWANIE ESG

WYDANIE 5

WZORCOWY PLAN KONT

z komentarzem do ustawy o rachunkowości
i Międzynarodowych Standardów Rachunkowości

redakcja naukowa Gertruda Krystyna Świderska

Szczepan Borowski, Michał Kariozen, Mariusz Karwowski
Agnieszka Pojedynek, Gertruda Krystyna Świderska, Radosław Świderski

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

5

Stan prawny na 10 marca 2025 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Paulina Staniszevska-Chudzik

Opracowanie redakcyjne
Justluk

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Poszczególne części książki napisali:

Szczepan Borowski – zespoły 0, 1, 2, 7

Michał Kariozen – zespoły 0, 8

Mariusz Karwowski – zespoły 6, 8, część 3

Agnieszka Pojedynek – zespoły 2, 3, 4, 5, 6, 7

Gertruda Krystyna Świderska – wstęp, zespoły 0, 4, 5, 6, 7

Radosław Świderski – zespół 0

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2025

ISBN 978-83-8390-523-5

5. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	15
Wprowadzenie.....	17
Układ i treść opracowania.....	17
Problemy do rozstrzygnięcia przy opracowywaniu lub aktualizowaniu dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości.....	23
Wykaz kont dla jednostek stosujących ustawę o rachunkowości.....	33
Wykaz kont dla jednostek stosujących Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej.....	41
Zespół 0	
Aktywa trwałe.....	49
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	49
1.1. Rzeczowe aktywa trwałe.....	50
1.2. Umowa leasingu.....	52
1.3. Wartości niematerialne i prawne.....	53
1.4. Inwestycje.....	56
1.5. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	57
2. Zasady wyceny.....	58
2.1. Rzeczowe aktywa trwałe.....	58
2.1.1. Wartość początkowa.....	58
2.1.2. Ustalanie ceny nabycia lub jej odpowiednika na potrzeby wyceny początkowej środka trwałego.....	59
2.1.3. Ustalanie kosztu wytworzenia na potrzeby wyceny wartości początkowej środka trwałego.....	61
2.1.4. Nabycie środków trwałych w wyniku wymiany.....	65
2.1.5. Wycena środków trwałych w leasingu finansowym.....	67
2.1.6. Ulepszenie środków trwałych.....	69
2.1.7. Aktualizacja wyceny (przeszacowanie) środków trwałych.....	70
2.1.8. Amortyzacja (umorzenie).....	71
2.1.9. Utrata wartości.....	76
2.1.10. Wycena zwierzęcych i roślinnych aktywów trwałych.....	80

2.2. Wartości niematerialne i prawne.....	80
2.3. Inwestycje długoterminowe.....	82
2.3.1. Inwestycje w nieruchomości i wartości niematerialne i prawne.....	82
2.3.2. Inwestycje w aktywa finansowe.....	83
3. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont.....	84
3.1. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne.....	85
3.2. Inwestycje długoterminowe.....	87
3.3. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	89
4. Ustawa o rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – najważniejsze różnice.....	90
4.1. Rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne.....	90
4.2. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	94
4.3. Inwestycje długoterminowe.....	94
4.3.1. Inwestycje w nieruchomości.....	95
4.3.2. Inwestycje w aktywa finansowe.....	97
Ustalenia szczegółowe.....	99
Konta 01 – Rzeczowe aktywa trwałe.....	99
Konto 011 – Środki trwałe.....	99
Konto 012 – Środki trwałe w budowie.....	103
Konto 013 – Zaliczki na środki trwałe w budowie.....	105
Konto 016 – Odpisy z tytułu utraty wartości środków trwałych.....	106
Konto 017 – Odpisy z tytułu utraty wartości środków trwałych w budowie.....	107
Konta 02 – Wartości niematerialne i prawne.....	108
Konto 021 – Wartości niematerialne i prawne.....	109
Konto 022 – Zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych.....	111
Konto 023 – Wartość firmy.....	111
Konto 024 – Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	112
Konto 026 – Odpisy z tytułu utraty wartości przez wartości niematerialne i prawne.....	114
Konta 03 – Inwestycje długoterminowe w aktywa niefinansowe.....	115
Konto 031 – Inwestycje długoterminowe w aktywa niefinansowe – nieruchomości.....	115
Konto 032 – Długoterminowe inwestycje w aktywa niefinansowe – wartości niematerialne i prawne.....	117
Konto 033 – Inwestycje długoterminowe w aktywa niefinansowe – inne inwestycje.....	119
Konta 04 – Inwestycje długoterminowe w aktywa finansowe – udziały i akcje.....	120
Konto 041 – Inwestycje długoterminowe – udziały i akcje przeznaczone do obrotu.....	120
Konto 042 – Inwestycje długoterminowe – udziały i akcje dostępne do sprzedaży.....	122
Konto 043 – Inwestycje długoterminowe – udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych.....	124
Konta 05 – Inwestycje długoterminowe w aktywa finansowe inne niż udziały i akcje.....	127
Konto 050 – Inwestycje długoterminowe – dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu.....	127
Konto 051 – Inwestycje długoterminowe – dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	129
Konto 052 – Inwestycje długoterminowe – dłużne papiery wartościowe stanowiące pożyczki i wierzytelności.....	130

Konto 053 – Inwestycje długoterminowe – dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności.....	132
Konto 054 – Inwestycje długoterminowe – pożyczki długoterminowe przeznaczone do obrotu.....	134
Konto 055 – Inwestycje długoterminowe – pożyczki długoterminowe dostępne do sprzedaży.....	135
Konto 056 – Inwestycje długoterminowe – pożyczki długoterminowe stanowiące pożyczki i wierzytelności.....	137
Konto 057 – Inwestycje długoterminowe – pożyczki długoterminowe utrzymywane do terminu wymagalności.....	138
Konto 058 – Inwestycje długoterminowe – jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne przeznaczone do obrotu.....	140
Konto 059 – Inwestycje długoterminowe – jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne dostępne do sprzedaży.....	141
Konta 07 – Umorzenie środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.....	143
Konto 070 – Umorzenie środków trwałych.....	143
Konto 075 – Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych.....	144
Konta pozabilansowe.....	146
Konto 091 – Środki trwale dzierżawione i leasingowane.....	146
Konto 092 – Grunty przyjęte w wieczyste użytkowanie.....	146

Zespół 1

Inwestycje krótkoterminowe.....	149
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	149
1.1. Inwestycje, instrumenty finansowe a aktywa finansowe.....	150
1.1.1. Instrumenty finansowe.....	150
1.1.2. Aktywa finansowe: aktywa pieniężne i umowne prawa do otrzymania aktywów pieniężnych.....	152
1.1.3. Aktywa finansowe: instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki.....	153
1.1.4. Aktywa finansowe: prawo do wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach.....	154
2. Zasady wyceny aktywów w walucie polskiej.....	155
3. Zasady wyceny aktywów i zobowiązań w walutach obcych.....	162
3.1. Wycena w trakcie roku obrotowego.....	162
3.2. Wycena na dzień bilansowy.....	163
3.3. Ujęcie różnic kursowych.....	163
4. Ustawa o rachunkowości i rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – najważniejsze różnice.....	163
5. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont.....	166
5.1. Inwestycje krótkoterminowe.....	166
6. Dostosowanie planu kont do MSSF.....	168
Ustalenia szczegółowe.....	172
Konta 10 – Kasa.....	172

Konto 101 – Kasa.....	172
Konto 102 – Kasa walutowa.....	175
Konta 13 – Rachunki w instytucjach finansowych.....	176
Konto 131 – Bieżące rachunki bankowe.....	176
Konto 132 – Lokacyjne rachunki bankowe.....	179
Konto 133 – Pozostałe rachunki w instytucjach finansowych.....	180
Konto 135 – Inne aktywa pieniężne.....	183
Konta 14 – Inwestycje krótkoterminowe – udziały i akcje.....	184
Konto 141 – Krótkoterminowe inwestycje – udziały (akcje) przeznaczone do obrotu.....	184
Konto 142 – Krótkoterminowe inwestycje – udziały (akcje) dostępne do sprzedaży.....	186
Konto 143 – Krótkoterminowe inwestycje – udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych.....	187
Konto 149 – Przekwalifikowanie inwestycji – udziałów i akcji.....	189
Konta 15 – Inwestycje krótkoterminowe – dłużne papiery wartościowe.....	190
Konto 151 – Inwestycje krótkoterminowe – dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu.....	190
Konto 152 – Inwestycje krótkoterminowe – dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	192
Konto 153 – Inwestycje krótkoterminowe – dłużne papiery wartościowe stanowiące pożyczki i wierzytelności.....	194
Konto 154 – Inwestycje krótkoterminowe – dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności.....	195
Konto 159 – Przekwalifikowanie inwestycji – dłużne papiery wartościowe.....	197
Konta 16 – Inwestycje krótkoterminowe – należności z tytułu pożyczek.....	199
Konto 161 – Inwestycje krótkoterminowe – pożyczki przeznaczone do obrotu.....	199
Konto 162 – Inwestycje krótkoterminowe – pożyczki dostępne do sprzedaży.....	200
Konto 163 – Inwestycje krótkoterminowe – pożyczki i wierzytelności.....	202
Konto 164 – Inwestycje krótkoterminowe – pożyczki utrzymywane do terminu wymagalności.....	203
Konto 169 – Przekwalifikowanie inwestycji – pożyczki.....	205
Konta 17 – Inwestycje krótkoterminowe – jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne.....	207
Konto 171 – Inwestycje krótkoterminowe – jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne przeznaczone do obrotu.....	207
Konto 172 – Inwestycje krótkoterminowe – jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne dostępne do sprzedaży.....	208
Konto 179 – Przekwalifikowanie inwestycji – jednostki uczestnictwa.....	210
Konta 18 – Inwestycje krótkoterminowe – instrumenty pochodne niestanowiące instrumentów zabezpieczających.....	211
Konto 181 – Inwestycje krótkoterminowe – kontrakty forward.....	211
Konto 182 – Inwestycje krótkoterminowe – kontrakty futures.....	212
Konto 183 – Inwestycje krótkoterminowe – kontrakty swap.....	212
Konto 184 – Inwestycje krótkoterminowe – kontrakty opcji.....	213
Konta 19 – Inwestycje krótkoterminowe – instrumenty pochodne stanowiące instrumenty zabezpieczające.....	214

Konto 191 – Inwestycje krótkoterminowe – kontrakty forward.....	214
Konto 192 – Inwestycje krótkoterminowe – kontrakty futures.....	215
Konto 193 – Inwestycje krótkoterminowe – kontrakty swap.....	215
Konto 194 – Inwestycje krótkoterminowe – kontrakty opcji.....	216

Zespół 2

Rozrachunki i roszczenia.....	219
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	219
1.1. Należności.....	220
1.2. Wycena należności.....	221
1.3. Zobowiązania.....	225
1.4. Wycena zobowiązań.....	228
1.5. Obciążenia publicznoprawne.....	229
2. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont.....	230
2.1 Należności długoterminowe.....	230
2.2 Należności krótkoterminowe.....	231
2.3 Zobowiązania długoterminowe.....	233
2.4 Zobowiązania krótkoterminowe.....	234
3. Ustawa o rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – najważniejsze różnice.....	235
Ustalenia szczegółowe.....	238
Konta 20 – Rozrachunki z kontrahentami i odpisy aktualizujące.....	238
Konto 201 – Rozrachunki z odbiorcami krajowymi.....	240
Konto 202 – Rozrachunki z dostawcami krajowymi.....	242
Konto 203 – Rozrachunki z odbiorcami zagranicznymi.....	244
Konto 204 – Rozrachunki z dostawcami zagranicznymi.....	246
Konto 206 – Odpisy aktualizujące należności.....	249
Konto 21 – Rozrachunki w walutach obcych.....	250
Konta 22 – Rozrachunki publicznoprawne.....	251
Konto 220 – Rozrachunki publicznoprawne.....	255
Konto 221 – VAT naliczony i jego rozliczenie.....	257
Konto 222 – VAT należny i jego rozliczenie.....	259
Konto 223 – VAT naliczony przyszłych okresów.....	261
Konto 224 – VAT należny przyszłych okresów.....	261
Konta 23 – Rozrachunki z pracownikami.....	262
Konto 231 – Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń.....	264
Konto 232 – Rozrachunki z pracownikami z tytułu udzielonych pożyczek.....	266
Konto 234 – Pozostałe rozrachunki z pracownikami.....	267
Konta 24 – Pozostałe rozrachunki.....	270
Konto 241 – Rozrachunki z właścicielami.....	271
Konto 242 – Rozliczenie niedoborów, szkód i nadwyżek.....	272
Konto 249 – Pozostałe rozrachunki i rozliczenia.....	275
Konto 25 – Rozrachunki wewnątrzskładowe.....	277
Konta 26 – Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek.....	278
Konto 261 – Długoterminowe pożyczki.....	278
Konto 262 – Krótkoterminowe pożyczki.....	279

Konto 263 – Długoterminowe kredyty bankowe.....	281
Konto 264 – Krótkoterminowe kredyty bankowe.....	282
Konta 27 – Zobowiązania z tytułu dłużnych papierów wartościowych.....	284
Konto 270 – Zobowiązania długoterminowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych.....	284
Konto 271 – Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych.....	285
Konto 272 – Zobowiązania wekslowe.....	286
Konta 28 – Inne zobowiązania finansowe.....	287
Konto 283 – Inne zobowiązania finansowe.....	288
Konto 285 – Należności z tytułu leasingu finansowego.....	288
Konto 286 – Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.....	289
Konta pozabilansowe.....	290
Konto 290 – Zobowiązania warunkowe.....	290

Zespół 3

Materiały i towary.....	291
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	291
2. Zasady wyceny.....	292
2.1. Wycena w ciągu roku obrotowego.....	292
2.2. Wycena na dzień bilansowy.....	295
2.3. Metody wyceny rozchodu.....	295
2.4. Ewidencja.....	299
2.5. Inwentaryzacja.....	299
3. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont.....	300
3.1 Materiały i towary.....	300
3.2 Rozliczenie zakupu.....	301
4. Ustawa o rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – najważniejsze różnice.....	301
Ustalenia szczegółowe.....	304
Konto 301 – Rozliczenie zakupu materiałów.....	304
Konto 302 – Rozliczenie zakupu usług i energii obcej.....	305
Konto 303 – Rozliczenie zakupu towarów.....	307
Konto 304 – Rozliczenie zakupów dotyczących środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz wartości niematerialnych i prawnych.....	309
Konto 311 – Materiały.....	311
Konto 315 – Odpisy aktualizujące wartość materiałów.....	312
Konto 316 – Koszty zakupu dotyczące zapasu materiałów.....	314
Konto 331 – Towary.....	314
Konto 335 – Odpisy aktualizujące wartość towarów.....	316
Konto 336 – Koszty zakupu dotyczące zapasu towarów.....	317
Konto 341 – Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów.....	318
Konto 343 – Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów.....	320
Konta pozabilansowe.....	321
Konto 390 – Zapasy obce.....	321
Konto 391 – Towary przyjęte w komis.....	322

Zespół 4

Koszty według rodzajów i ich rozliczenie	323
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	323
2. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont.....	328
3. Ustawa o rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – najważniejsze różnice.....	329
Ustalenia szczegółowe.....	331
Konto 401 – Zużycie materiałów i energii.....	331
Konto 402 – Usługi obce.....	334
Konto 403 – Podatki i opłaty.....	337
Konto 404 – Wynagrodzenia.....	338
Konto 405 – Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia.....	339
Konto 408 – Amortyzacja.....	341
Konto 409 – Pozostałe koszty.....	343
Konto 490 – Rozliczenie kosztów rodzajowych.....	344

Zespół 5

Koszty w układzie kalkulacyjnym i ich rozliczenie	347
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	347
1.1. Koszty podstawowej działalności operacyjnej w układzie funkcjonalnym.....	347
1.2. Koszty podstawowej działalności operacyjnej w układzie kalkulacyjnym.....	350
1.2.1. Koszty bezpośrednie.....	351
1.2.2. Koszty pośrednie.....	352
1.3. Zalecane metody ustalania kosztów niewykorzystanych zdolności produkcyjnych.....	355
2. Ustawa o rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – najważniejsze różnice.....	371
Ustalenia szczegółowe.....	373
Konta 50 – Koszty działalności podstawowej.....	373
Konto 501 – Koszty działalności podstawowej.....	374
Konto 502 – Koszty wydziałowe produkcji podstawowej.....	377
Konto 508 – Koszty ogólnoprodukcyjne.....	379
Konto 509 – Braki.....	380
Konto 51 – Koszty zakupu.....	381
Konto 52 – Koszty sprzedaży.....	383
Konto 53 – Koszty działalności pomocniczej.....	385
Konto 55 – Koszty ogólnego zarządu.....	388
Konto 58 – Rozliczenie kosztów działalności.....	389

Zespół 6

Produkty i rozliczenia międzyokresowe	391
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	391
1.1. Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.....	393
1.2. Zmiana stanu produktów.....	396
1.3. Krąg kosztowy.....	399
2. Zasady wyceny.....	401
2.1. Wycena przychodu wyrobów gotowych.....	402

2.2. Wycena rozchodu wyrobów gotowych.....	403
2.3. Rozwiązania szczegółowe dla oprogramowania i projektów typowych.....	404
2.4. Odpisy aktualizujące wartość produktów.....	405
3. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont.....	407
3.1. Zapasy.....	407
3.2 Rozliczenia międzyokresowe, w tym rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne.....	408
4. Ustawa o rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – najważniejsze różnice.....	408
4.1. Zmiana stanu produktów według MSSF/MSR.....	408
Ustalenia szczegółowe.....	411
Konto 601 – Wyroby gotowe.....	411
Konto 602 – Półfabrykaty.....	413
Konto 603 – Produkcja w toku.....	414
Konto 620 – Odchylenia od cen ewidencyjnych wyrobów gotowych.....	416
Konto 626 – Odpisy aktualizujące wartość produktów.....	418
Konto 641 – Rozliczenia międzyokresowe czynne kosztów.....	419
Konto 645 – Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.....	421
Konto 646 – Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów z tytułu innych świadczeń.....	423
Konto 647 – Rozliczenie kosztów usług długoterminowych.....	424
Konto 648 – Rozliczenie przychodów długoterminowych z usług długoterminowych.....	425
Konto 650 – Rozliczenia międzyokresowe przychodów.....	427

Zespół 7

Przychody i koszty związane z ich osiągnięciem.....	429
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	429
1.1. Uznanie przychodów.....	429
1.1.2. Treść ekonomiczna umowy.....	433
1.1.3. Wiarygodnie ustalone wynagrodzenie należne dostawcy z tytułu sprzedaży dóbr.....	433
1.1.4.1. Uznanie przychodu w momencie odbioru dobra przez nabywcę.....	436
1.1.4.2. Uznanie przychodu po przekazaniu dóbr i usług nabywcy.....	436
1.1.4.3. Uznanie przychodu w trakcie produkcji lub świadczenia usługi.....	437
1.1.5. Wiarygodne ustalenie kosztów realizacji umowy.....	449
1.1.6. Uprawnipodobnione uzyskanie korzyści ekonomicznych z tytułu sprzedaży dóbr.....	452
1.2. Przychody i koszty związane z inwestycjami w aktywa trwałe.....	453
1.3. Przychody i koszty związane z inwestycjami w aktywa obrotowe.....	454
1.4. Pozostała działalność operacyjna.....	454
2. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont.....	457
2.1. Konta przychodów i kosztów działalności operacyjnej.....	457
2.2. Przychody i koszty finansowe.....	458
2.3. Konta pozostałej działalności operacyjnej.....	459

3. Ustawa o rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości	
Finansowej i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – najważniejsze różnice.....	460
Ustalenia szczegółowe.....	462
Konto 700 – Sprzedaż produktów.....	462
Konto 701 – Koszt wytworzenia sprzedanych produktów.....	465
Konto 730 – Sprzedaż towarów.....	467
Konto 731 – Wartość sprzedanych towarów.....	469
Konto 740 – Sprzedaż materiałów – pozostałe przychody operacyjne.....	471
Konto 741 – Wartość sprzedanych materiałów – pozostałe koszty operacyjne.....	472
Konto 751 – Przychody i koszty z udziałów (akcji) wycenianych metodą praw własności oraz dywidendy z tytułu udziałów i akcji.....	474
Konto 752 – Przychody z tytułu odsetek.....	476
Konto 753 – Przychody ze zbycia aktywów finansowych.....	477
Konto 754 – Przychody z tytułu aktualizacji wyceny aktywów finansowych, w tym z tytułu przekwalifikowania.....	478
Konto 755 – Pozostałe przychody finansowe.....	479
Konto 756 – Koszty odsetek.....	481
Konto 757 – Koszty ze zbycia aktywów finansowych.....	481
Konto 758 – Koszty z tytułu aktualizacji wyceny aktywów finansowych.....	482
Konto 759 – Pozostałe koszty finansowe.....	483
Konta 76 – Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	484
Konto 761 – Przychody z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych i inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne.....	485
Konto 762 – Dotacje, subwencje, dopłaty.....	486
Konto 763 – Pozostałe przychody operacyjne.....	487
Konto 764 – Pozostałe przychody operacyjne – działalność socjalna.....	489
Konto 765 – Pozostałe przychody operacyjne z tytułu aktualizacji wartości aktywów niefinansowych.....	490
Konto 766 – Wartość netto rozchodowanych składników aktywów trwałych.....	491
Konto 767 – Odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych.....	492
Konto 768 – Pozostałe koszty operacyjne.....	493
Konto 769 – Pozostałe koszty operacyjne – działalność socjalna.....	496
Konto 790 – Obroty wewnętrzne.....	496
Konto 791 – Koszt obrotów wewnętrznych.....	499

Zespół 8

Kapitały (fundusze) własne, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, fundusze specjalne, rezerwy i wynik finansowy.....	503
1. Definicje, podstawowe pojęcia.....	503
1.1. Kapitał własny.....	503
1.1.1. Spółka cywilna.....	505
1.1.2. Spółki handlowe.....	505
1.2. Rezerwy na zobowiązania.....	518
1.2.1. Podatek dochodowy bieżący i odroczony.....	520
1.2.2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne.....	535
1.2.3. Pozostałe rezerwy.....	535
1.3. Ujemna wartość firmy.....	538

2. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont.....	539
3. Ustawa o rachunkowości a Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej – najważniejsze różnice.....	544
Ustalenia szczegółowe.....	553
Konto 801 – Kapitał (fundusz) podstawowy.....	553
Konto 803 – Należne wpłaty na kapitał podstawowy.....	559
Konto 804 – Udziały (akcje) własne.....	561
Konto 811 – Kapitał (fundusz) zapasowy.....	562
Konto 812 – Kapitał z aktualizacji wyceny.....	564
Konto 813 – Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe.....	568
Konto 819 – Odroczony podatek dochodowy odnoszony bezpośrednio na kapitał własny.....	570
Konto 820 – Rozliczenie wyniku finansowego.....	571
Konto 829 – Odpisy z wyniku finansowego bieżącego roku obrotowego.....	573
Konto 831 – Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	573
Konto 833 – Pozostałe rezerwy.....	574
Konto 841 – Ujemna wartość firmy.....	575
Konto 851 – Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych i inne fundusze tworzone na podstawie odrębnych przepisów.....	576
Konto 860 – Wynik finansowy.....	579
Konto 870 – Podatek dochodowy bieżący.....	583
Konto 871 – Odroczony podatek dochodowy.....	584
Konto 872 – Pozostałe obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego.....	585
Procedura sporządzenia bilansu i rachunku zysków i strat na podstawie zawartego w opracowaniu planu kont.....	587
Bilans.....	587
Rachunek zysków i strat.....	592
Obowiązki sprawozdawcze inne niż sporządzanie sprawozdania finansowego.....	597
Sprawozdanie z działalności.....	597
Sprawozdanie z płatności na rzecz administracji publicznej.....	606
Sprawozdanie o podatku dochodowym.....	607
Bibliografia.....	609

WPROWADZENIE

Publikacja adresowana jest do jednostek prowadzących zarobkową działalność wytwórczą, usługową i handlową, stosujących ustawę o rachunkowości oraz jednostek, które stosują lub zamierzają stosować Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi interpretacje ogłoszone w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwane dalej „MSR”.

Przygotowując wzorcowy plan kont, uwzględniono przepisy ustawy o rachunkowości według stanu prawnego na 1.01.2025 r., Krajowe Standardy Rachunkowości oraz Stanowiska Komitetu Standardów Rachunkowości. Zarówno standardy, jak i stanowiska Komitetu pozwalają lepiej zrozumieć postanowienia ustawy o rachunkowości.

Opracowanie zawiera obszerny komentarz do Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, a przede wszystkim – co je wyróżnia – omówienie różnic między MSR a ustawą o rachunkowości oraz wskazówki, co należy uwzględnić w planie kont, by sprostać wymaganiom Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, a także przykładowy wykaz kont dla jednostek stosujących MSR.

Zaproponowany plan kont z obszernym komentarzem może być pomocny przy opracowaniu wymaganej przez art. 10 ust. 1 u.r. dokumentacji opisującej przyjętą politykę rachunkowości.

Układ i treść opracowania

Opracowanie składa się z trzech części.

W części pierwszej zawarto wykaz kont syntetycznych dla jednostek stosujących ustawę o rachunkowości oraz dla jednostek stosujących Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej.

Wykaz kont jest przeznaczony dla jednostek o różnej formie prawnej, z wyjątkiem: banków i jednostek działających na podstawie prawa bankowego, zakładów ubezpieczeń,

funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i innych funduszy powierniczych, jednostek budżetowych.

Przyjęto stosowany w większości polskich przedsiębiorstw podział na dziewięć zespołów o symbolach od 0 do 8.

Część druga obejmuje komentarz do każdego zespołu kont. Komentarz składa się z części wprowadzającej oraz szczegółowych wyjaśnień do poszczególnych kont i zawiera:

- 1) definicje i podstawowe pojęcia związane z ewidencjonowanymi w danym zespole operacjami gospodarczymi, a w zespołach, w których ujmowane są składniki bilansowe – zasady ich wyceny¹. Część wprowadzająca do każdego zespołu zawiera wiele przykładów, często z rozpisaniem na kontach, ilustrujących szczególnie trudne zagadnienia;
- 2) wymagania dotyczące elektronicznego raportowania danych;
- 3) różnice pomiędzy Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej/MSR a ustawą o rachunkowości, na jakie powinny zwrócić uwagę jednostki, które stosownie do postanowień art. 55 u.r. sporządzają lub zamierzają sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z MSR;
- 4) szczegółowe wyjaśnienia dla każdego konta syntetycznego z typowymi zapisami księgowymi i wskazaniem do rozwinęcia analitycznego zapewniającego spełnienie wymagań związanych ze sporządzeniem sprawozdania finansowego (w tym informacji dodatkowej), klasyfikacji GUS, rozrachunków z budżetem.

Część trzecia zawiera:

- 1) zestawienie obejmujące procedury sporządzenia bilansu oraz rachunku zysków i strat na podstawie zawartego w opracowaniu planu kont;
- 2) obowiązki sprawozdawcze inne niż sporządzanie sprawozdania finansowego, w tym w zakresie sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju.

Chęć zachowania powszechnie stosowanego w Polsce dziewięciozespołowego planu kont spowodowała pewne trudności z umiejscowieniem komentarza do zagadnień często dotyczących kilku zespołów. Dlatego przedstawiamy poniżej szczegółową prezentację treści poszczególnych zespołów ze wskazaniem, gdzie są omówione dane zagadnienia.

W zespole 0, którego konta służą do ewidencji aktywów trwałych:

- 1) podano obszernie definicje: aktywów trwałych, środków trwałych, środków trwałych w budowie, umowy finansowego i operacyjnego leasingu, wartości niematerialnych i prawnych, wartości firmy, zakończonych prac rozwojowych,

¹ Uznałismy, że będzie to bardzo przydatne przy przygotowaniu wynikającej z wymagań art. 10 u.r. dokumentacji opisującej przyjęte przez jednostkę zasady (politykę) rachunkowości.

Wskazówki dotyczące ujmowania, wyceny i prezentacji zobowiązań i należności z tytułu podatku dochodowego zawiera KSR 2 – Podatek dochodowy. Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego ujmuje się w księgach rachunkowych w kwocie, w jakiej zobowiązanie to powstało (zgodnie z przepisami podatkowymi). Natomiast na dzień bilansowy zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego ujmuje się w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone. Z kolei należność z tytułu podatku dochodowego stanowi nadwyżkę dotychczas zapłaconej kwoty z tytułu podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie nad kwotą do zapłaty za te okresy. Jeżeli nie jest prawdopodobne, że jednostka uzyska zwrot, osiągnie dochód pozwalający na potrącenie należności z tytułu podatku dochodowego z przyszłych zobowiązań z tytułu podatku dochodowego lub w jakikolwiek inny sposób odzyska korzyści wynikające z tych należności, wówczas dokonuje się odpisu aktualizującego ich wartość w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych (pkt 6.1–6.3 KSR 2).

W jednostce opodatkowanej ryczałtem od dochodów spółek (tzw. CIT estoński) zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego, jak również koszt z tytułu podatku dochodowego są ujmowane w księgach rachunkowych w momencie podjęcia przez odpowiedni organ decyzji o wypłacie dywidendy lub zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy, jak również o pokryciu strat powstałych w okresie poprzedzającym okres opodatkowania ryczałtem. Oznacza to, że zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego, jak również koszt z tytułu podatku dochodowego w jednostkach opodatkowanych ryczałtem od dochodów spółek są ujmowane nie w roku, w którym wypracowano zysk podlegający podziałowi, lecz w latach, w których podjęto uchwałę o podziale lub pokryciu wyniku finansowego netto. Jednak jednostka powinna ujawnić stosowne informacje w dodatkowych informacjach i objaśnieniach (pkt 5.3.3 KSR 2).

Opis bieżącego podatku dochodowego przedstawiono w zespole 8 w podrozdziale 1.2.1.

2. Elektroniczne raportowanie danych a plan kont

Podatnicy zobowiązani do przysyłania zestawu elektronicznych danych do organów skarbowych w formie jednolitego pliku kontrolnego JPK_KR_PD powinni uzupełnić księgi rachunkowe o dodatkowe dane zgodnie z rozporządzeniem w sprawie dodatkowych danych, o które należy uzupełnić prowadzone księgi rachunkowe podlegające przekazaniu na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

2.1 Należności długoterminowe

Konta dotyczące należności długoterminowych powinny mieć następujące znaczniki identyfikujące:

BAAIII1_W	AKTYWA / Aktywa trwałe / Należności długoterminowe / Od jednostek powiązanych
BAAIII1_A	AKTYWA / Aktywa trwałe / Należności długoterminowe / Od jednostek powiązanych / Odpisy aktualizujące wartość należności od jednostek powiązanych
BAAIII2_W	AKTYWA / Aktywa trwałe / Należności długoterminowe / Od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale
BAAIII2_A	AKTYWA / Aktywa trwałe / Należności długoterminowe / Od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale / Odpisy aktualizujące wartość należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale
BAAIII3_W	AKTYWA / Aktywa trwałe / Należności długoterminowe / Od pozostałych jednostek
BAAIII3_A	AKTYWA / Aktywa trwałe / Należności długoterminowe / Od pozostałych jednostek / Odpisy aktualizujące wartość należności od pozostałych jednostek

2.2 Należności krótkoterminowe

Konta dotyczące należności krótkoterminowych powinny mieć następujące znaczniki identyfikujące:

BABIIIa_D12	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od jednostek powiązanych / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty do 12 miesięcy
BABIIIa_D12_A	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od jednostek powiązanych / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty do 12 miesięcy / Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych w okresie spłaty do 12 miesięcy
BABIIIa_P12	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od jednostek powiązanych / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty powyżej 12 miesięcy
BABIIIa_P12_A	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od jednostek powiązanych / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty powyżej 12 miesięcy / Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych w okresie spłaty powyżej 12 miesięcy
BABI 1 lb	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od jednostek powiązanych / Inne
BABIIIb_A	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od jednostek powiązanych / Inne / Odpisy aktualizujące wartość innych należności od jednostek powiązanych

BABII2a_D12	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty do 12 miesięcy
BABII2a_D12_A	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty do 12 miesięcy / Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale, o okresie spłaty do 12 miesięcy
BABII2a_P12	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty powyżej 12 miesięcy
BABII2a_P12_A	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty powyżej 12 miesięcy / Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy
BABII2b	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale / Inne
BABII2b_A	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale / Inne / Odpisy aktualizujące wartość innych należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale
BABII3a_D12	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty do 12 miesięcy
BABII3a_D12_A	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty do 12 miesięcy / Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek o okresie spłaty do 12 miesięcy
BABII3a_P12	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty powyżej 12 miesięcy
BABII3a_P12_A	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek / Z tytułu dostaw i usług / O okresie spłaty powyżej 12 miesięcy / Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy
BABII3b	AKTYWA / Aktywa obrotowe / Należności krótkoterminowe / Należności od pozostałych jednostek / Z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń

Konto 316 – Koszty zakupu dotyczące zapasu materiałów

Konto 316 służy do okresowej (na dzień bilansowy) ewidencji kosztów zakupu przypadających na materiały pozostałe w magazynie.

Na stronę Wn konta 316 przenosi się koszty zakupu obciążające materiały w magazynie na koniec okresu. Na początek następnego okresu sprawozdawczego przenosi się (Ma 316) koszty zakupu materiałów w magazynie na konto 51 – Koszty zakupu.

Konto 316 wykazuje saldo Wn oznaczające koszty zakupu obciążające materiały w magazynie na koniec okresu.

Typowe zapisy strony Wn konta 316

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
1.	Przeniesienie kosztów zakupu obciążających materiały w magazynie na koniec okresu	51

Typowe zapisy strony Ma konta 316

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
1.	Przeniesienie kosztów zakupu obciążających materiały w magazynie na początek okresu	51

Konto 331 – Towary

Konto 331 służy do ewidencji towarów handlowych znajdujących się w punktach sprzedaży detalicznej, w magazynach oraz samochodach, z których prowadzona jest sprzedaż przez kierowców.

Na stronie Wn konta 331 ujmuje się:

- przychód towarów do magazynu z zakupu według rzeczywistych cen nabycia/zakupu lub według cen ewidencyjnych;
- przychód towarów do sklepów i samochodów według rzeczywistych cen nabycia (zakupu) lub według cen ewidencyjnych ustalonych np. na poziomie cen sprzedaży netto, sprzedaży brutto;
- przychód wyrobów gotowych przyjętych do sprzedaży detalicznej;
- przesunięcia pomiędzy miejscami przechowywania towarów;
- nadwyżki inwentaryzacyjne;
- zwroty towarów uprzednio sprzedanych;
- zwiększenia cen ewidencyjnych.

Na stronie Ma konta 331 ujmuje się:

- rozchód towarów według cen ewidencyjnych lub według rzeczywistych cen nabycia/zakupu;
- przesunięcia pomiędzy miejscami przechowywania towarów;
- niedobory inwentaryzacyjne;
- zmniejszenie cen ewidencyjnych;
- wydanie towarów do produkcji, badań lub na własne potrzeby jednostki.

Jednostka powinna dostosować swoją ewidencję syntetyczną dla towarów do swojej specyfiki i potrzeb. W grupie kont „Towary” można wyodrębnić następujące konta syntetyczne:

- 331 – Towary w punktach sprzedaży detalicznej;
- 332 – Towary handlowe w magazynie;
- 333 – Towary w zakładach gastronomicznych, stołówkach i bufetach.

Do konta syntetycznego można prowadzić rozwinięcie analityczne według następujących tytułów:

- rodzajów i grup zapasów;
- miejsc składowania i osób odpowiedzialnych materialnie.

Konto 331 wykazuje saldo Wn oznaczające stan zapasów towarów według rzeczywistych cen nabycia (zakupu) lub cen ewidencyjnych.

Dla potrzeb sporządzenia bilansu saldo Wn konta 331 pomniejsza się o saldo Ma konta 335. W przypadku zastosowania cen ewidencyjnych należy również uwzględnić wpływ salda konta 340 – Odchylenia od cen ewidencyjnych towarów; saldo Wn konta 343 zwiększa wartość towarów w bilansie, saldo Ma zaś – pomniejsza.

Typowe zapisy strony Wn konta 331

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
1.	Przyjęcie towarów do magazynu lub sklepu z zakupu	303
2.	Uznane reklamacje dotyczące sprzedanych towarów	731
3.	Przesunięcia pomiędzy miejscami składowania towarów: a) w wysokości ceny ewidencyjnej b) w wysokości odchyłeń debetowych	331 343
4.	Przyjęcie do sklepu wyrobów gotowych jako towarów handlowych: * zapis uszczelniający krąg kosztowy w porównawczym rachunku zysków i strat: Wn 791, Ma 790 a) w wysokości ceny ewidencyjnej b) w wysokości odchyłeń	601 620
5.	Zwiększenia cen ewidencyjnych	343
6.	Nadwyżki inwentaryzacyjne towarów	242

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
7.	Zwiększenie stanu towarów w wyniku inwentaryzacji i korekty kosztów działalności o wartość towarów, które zostały odniesione w koszty bezpośrednio po zakupie	731
8.	Odsetki, prowizje i różnice kursowe od zobowiązań służących sfinansowaniu nabycia towarów w sytuacjach uzasadniających zaliczenie ich do ceny nabycia składnika aktywów	263, 264, 261, 262, 270, 271

Typowe zapisy strony Ma konta 331

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
1.	Rozchód towarów sprzedanych	731
2.	Przesunięcia pomiędzy miejscami składowania towarów: a) w wysokości ceny ewidencyjnej b) w wysokości odchyłeń kredytowych	331 343
3.	Przekazanie towarów na cele reprezentacji i reklamy * zapis równoległy Wn 403, Ma 222	409
4.	Niedobory i szkody stwierdzone w trakcie inwentaryzacji	242
5.	Zmniejszenia cen ewidencyjnych towarów	343
6.	Nieodpłatne przekazanie towarów – darowizna	768
7.	Korekty zmniejszające wartość zakupionych towarów	303
8.	Wynagrodzenia w naturze	404
9.	Korekta w wyniku przeprowadzenia inwentaryzacji i ustalenia wartości końcowej towarów, które w ciągu roku były odnoszone w koszty w momencie zakupu	731
10.	Pomoc rzeczowa udzielona osobom uprawnionym ze środków ZFŚS	851
11.	Dodatnie różnice kursowe od zobowiązań służących sfinansowaniu nabycia towarów w sytuacjach uzasadniających zaliczenie ich do ceny nabycia składnika aktywów	263, 264, 261, 262, 270, 271
12.	Przekwalifikowanie nieruchomości inwestycyjnych do towarów	031

Konto 335 – Odpisy aktualizujące wartość towarów

Konto 335 służy do rozliczenia różnicy między ceną zakupu towarów a wyceną według możliwych do uzyskania cen sprzedaży netto dokonywaną na dzień bilansowy.

Po stronie Wn ujmuje się zmniejszenia odpisu aktualizującego z tytułu rozchodu towarów objętych aktualizacją w korespondencji z kontem 731 – Wartość sprzedanych towarów przy sprzedaży lub z innymi kontami kosztów przy przekazaniu na własne potrzeby (np. na cele reklamy) lub inne ich przeznaczenie (np. darowizna).

Zakres jednostek zobowiązanych do ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju obejmuje⁵:

- **duże jednostki;**
- **jednostki będące jednostką dominującą dużej grupy kapitałowej;**
- **małe i średnie jednostki** dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym (z wyłączeniem notowanych mikroprzedsiębiorstw);
- **spełniające określone warunki i kryteria wielkości jednostki zależne i oddziały z siedzibą w państwie członkowskim UE, w którym odpowiednio jednostka dominująca najwyższego szczebla lub jednostka samodzielna podlega przepisom prawa państwa trzeciego⁶.**

Tabela 9.1 zawiera zakres ujawnianych informacji na temat zrównoważonego rozwoju⁷.

Tabela 9.1. Zakres informacji na temat zrównoważonego rozwoju

Sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju	Uproszczona sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju
1) zwięzły opis modelu biznesowego i strategii biznesowej jednostki, w tym opis: a) odporności modelu biznesowego i strategii biznesowej jednostki na ryzyka związane z kwestiami zrównoważonego rozwoju, b) szans dla jednostki związanych z kwestiami zrównoważonego rozwoju, c) planów jednostki, w tym działań wdrażających i powiązanych z nimi planów finansowych i inwestycyjnych, służących zapewnieniu, aby model biznesowy i strategia biznesowa jednostki uwzględniały: – przejście na zrównoważoną gospodarkę, – ograniczenie globalnego ocieplenia, do 1,5°C, – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r., – zagrożenia wynikające z działalności jednostki związanej z węglem, ropą naftową i gazem,	1) zwięzły opis modelu biznesowego i strategii biznesowej jednostki; 2) opis polityk jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju; 3) opis najważniejszych rzeczywistych lub potencjalnych niekorzystnych skutków funkcjonowania jednostki dla kwestii zrównoważonego rozwoju oraz wszelkich działań podjętych w celu zidentyfikowania i monitorowania tych skutków, zapobiegania im, łagodzenia ich lub usunięcia;

⁵ Definicje poniższych jednostek zawarte są w art. 3 ust. 1 pkt 1b–1e u.r.

⁶ Zgodnie z art. 63r ust. 5 pkt 2 u.r. w sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju należy przedstawić odniesienia do innych informacji zawartych w sprawozdaniu z działalności i dodatkowe objaśnienia dotyczące tych informacji, a także odniesienia do kwot wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym i dodatkowe objaśnienia dotyczące tych kwot.

⁷ Zgodnie z art. 63r. ust. 7 u.r. jednostka może, w wyjątkowych przypadkach, pominąć informacje dotyczące oczekiwanych zdarzeń lub spraw będących przedmiotem toczących się negocjacji, jeżeli – zgodnie z uzasadnioną opinią kierownika jednostki oraz członków rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę – ujawnienie takich informacji miało by istotnie szkodliwy wpływ na sytuację rynkową jednostki, przy czym jednostka nie może pominąć tych informacji, jeżeli uniemożliwi to prawidłową i obiektywną ocenę rozwoju, wyników i sytuacji jednostki oraz wpływu jej działalności na kwestie zrównoważonego rozwoju.

d) w jaki sposób w modelu biznesowym i strategii biznesowej jednostki uwzględniono potrzeby interesariuszy jednostki oraz wpływ jednostki na kwestie zrównoważonego rozwoju, e) sposobu wdrożenia strategii jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju; 2) opis określonych w czasie i ustanowionych przez jednostkę celów dotyczących kwestii zrównoważonego rozwoju, w tym bezwzględnych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych co najmniej na lata 2030 i 2050, opis postępów poczynionych przez jednostkę na rzecz osiągnięcia tych celów oraz oświadczenie, czy cele jednostki związane z czynnikami środowiskowymi opierają się na rozstrzygających dowodach naukowych; 3) opis roli kierownika jednostki oraz członków rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju oraz ich wiedzy eksperckiej i umiejętności związanych z wypełnianiem tej roli lub dostęp kierownika jednostki oraz członków rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę do takiej wiedzy eksperckiej i umiejętności; 4) opis polityk jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju; 5) informacje o istnieniu systemów zachęt dotyczących kwestii zrównoważonego rozwoju oferowanych kierownikowi jednostki oraz członkom rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę; 6) opis: a) procesu należytej staranności wdrożonego przez jednostkę w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju, b) najważniejszych rzeczywistych lub potencjalnych niekorzystnych skutków związanych z własnymi działaniami jednostki i jej łańcuchem wartości, c) wszelkich działań podjętych przez jednostkę w ramach procesu należytej staranności w celu zapobiegania rzeczywistym lub potencjalnym niekorzystnym skutkom, łagodzenia ich, zaradzania im lub usunięcia ich oraz wyniku tych działań; 7) opis najważniejszych ryzyk dla jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju oraz sposobu zarządzania tymi ryzykami przez jednostkę; 8) wskaźniki odnoszące się do informacji, o których mowa w pkt 1–7	4) opis najważniejszych ryzyk dla jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju oraz sposobu zarządzania tymi ryzykami przez jednostkę; 5) kluczowe wskaźniki niezbędne dla ujawnienia informacji, o których mowa w pkt 1–4
---	---

Z tabeli 9.1 wynika, że informacje na temat zrównoważonego rozwoju obejmują:

- **opisy** dotyczące np. celów, polityk, działań i ryzyk w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju;
- **wskaźniki** związane z ochroną środowiska, polityką społeczną i ładem korporacyjnym (ESG).

Punktem wyjścia do ujawniania informacji na temat kwestii zrównoważonego rozwoju jest opis sposobu, w jaki **model biznesowy i strategia biznesowa** uwzględniają cele związane z ESG, co ma stanowić kontekst do zrozumienia ryzyk, szans oraz planów jednostki. Zarówno ten opis, jak i pozostałe informacje, w tym wskaźniki, powinny obejmować:

- cały **łańcuch wartości**, czyli pełen zakres działań, zasobów i relacji związanych z modelem biznesowym jednostki oraz środowiskiem zewnętrznym, w którym jednostka prowadzi działalność, czyli również podmioty w ramach *upstream* (np. dostawcy) i *downstream* (np. dystrybutorzy, klienci), np. jednostki, ujawniając dane o emisji gazów cieplarnianych, pozyskują również dane od swoich dostawców, a w przypadku braku możliwości pozyskania takich informacji – dane szacunkowe (por. art. 63r ust. 5; art. 63s ust. 5 u.r.);
- informacje o charakterze rzeczywistym i planowanym w **perspektywie krótko-** (okres przyjęty przez jednostkę jako okres sprawozdawczy w jej sprawozdaniu finansowym), **średnio-** (okres od końca krótkoterminowego okresu sprawozdawczego do 5 lat) i **długoterminowej** (powyżej 5 lat) (por. art. 63r ust. 4; art. 63s ust. 4 u.r.), np. jeżeli jednostka nie ustanowiła polityki, nie podjęła działań lub nie wyznaczyła celów w zakresie określonego tematu z obszaru ESG, powinna lub może ujawnić ramy czasowe, w których zamierza to zrobić.

Zwiększenie porównywalności informacji zapewniają standardy sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju (ESRS) oraz standardy sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek (art. 63r ust. 3; art. 63s ust. 3 u.r.). Pierwsze europejskie standardy sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS) zostały przyjęte do stosowania w Unii Europejskiej w 2023 r.⁸ Obejmują one zestaw 12 standardów uniwersalnych, składający się z:

- 2 standardów przekrojowych;
- 10 standardów tematycznych (standardów z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego).

Standardy przekrojowe i tematyczne obejmują wszystkie sektory, czyli mają zastosowanie do wszystkich jednostek. Drugi zestaw standardów ma obejmować standardy sektorowe oraz dla MŚP.

⁸ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/2772 z 31.07.2023 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz.Urz. UE L 2772).

Opracowanie zawiera wykaz kont dla jednostek stosujących ustawę o rachunkowości oraz dla jednostek stosujących Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej. W obszernym komentarzu do każdego zespołu kont przedstawiono definicje, podstawowe pojęcia, zasady wyceny wraz z omówieniem różnic między MSSF/MSR a ustawą o rachunkowości. Publikacja uwzględnia przykłady ilustrujące trudne zagadnienia.

Główne części publikacji to:

- wykaz kont, który pozwala ująć wszystkie zdarzenia w sposób umożliwiający sporządzenie sprawozdania finansowego w kształcie wymaganym przez ustawę o rachunkowości oraz Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej;
- komentarz do każdego zespołu kont obejmujący część wprowadzającą oraz szczegółowe wyjaśnienia do poszczególnych kont;
- szczegółowe wyjaśnienia dla każdego konta syntetycznego z typowymi zapisami księgowymi i wskazaniem do rozwinięcia analitycznego zapewniającego spełnienie wymagań związanych ze sporządzaniem bilansu (w tym informacji dodatkowej), klasyfikacji GUS, rozrachunku z budżetem;
- procedury sporządzania bilansu oraz rachunku zysków i strat na podstawie zawartego w opracowaniu planu kont.

W 5. wydaniu uzupełniono konta o znaczniki wynikające z faktu, że podatnicy będą zobowiązani do przesyłania zestawu elektronicznych danych do organów skarbowych w formie jednolitego pliku kontrolnego JPK_KR_PD. Omówiono również obowiązki sprawozdawcze inne niż sprawozdanie finansowe, czyli sprawozdanie z działalności obejmujące sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju (ESG), sprawozdanie z płatności na rzecz administracji publicznej i sprawozdanie o podatku dochodowym.

Wzorcowy plan kont został przygotowany przez zespół ekspertów łączących dorobek naukowy z praktyką oraz uczestnictwem w pracach legislacyjnych nad prawem finansowym.

Publikacja przeznaczona jest dla jednostek prowadzących działalność wytwórczą, usługową i handlową, stosujących ustawę o rachunkowości oraz Międzynarodowe Standardy Rachunkowości albo Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej.

ISBN 978-83-8390-523-5

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL